

F. t. l. vedr. frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien m.v.

ikke kun betydning ved vurderingen af, om psykiatrilovens betingelser vedrørende det lægelige indhold af en tvangsmedicinering er opfyldt, jf. ovenfor, men indgår f.eks. også ved afgørelsen af, om de almindelige betingelser for tvangsbehandling er opfyldt, dvs. om den pågældende opfylder betingelserne for tvangstilbageholdelse, jf. psykiatrilovens § 12, stk. 1, jf. §§ 10 og 5.

Under den nugældende ordning består nævnet ved afgørelsen af den enkelte sag af vedkommende statsamtmand (i Københavns Kommune overpræsidenten) som formand, et medlem beskikket efter indhentet udtalelse fra den Almindelige Danske Lægeforening samt et medlem beskikket efter indhentet udtalelse fra De Samvirkende Invalideorganisationer, jf. psykiatrilovens § 35. De Samvirkende Invalideorganisationer har overladt til Landsforeningen Sind at indstille medlemmer og stedfortrædere til nævnet.

Ved vurderingen af en eventuel ændring af nævnets sammensætning med henblik på at styrke den psykiatriske sagkundskab skal det fremhæves, at dette spørgsmål blev overvejet nøje af det lovforberedende udvalg i forbindelse med drøftelserne om patientklagenævnsmodellen, jf. betænkning nr. 1068/1986 s. 463-464. Flertallet, der anbefalede denne model, lagde vægt på, at de lokale nævn skulle fungere hurtigt og smidigt, og begrænsede derfor antallet af medlemmer til tre, jf. betænkning 1109/1987 s. 98. Flertallet lagde også vægt på, at den lægelige repræsentant som udgangspunkt burde være speciallæge i psykiatri eller have indsigt i psykiatri, jf. betænkning nr. 1068/1986 s. 463-464.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke, at der bør gennemføres ændringer på dette punkt. Justitsministeriet finder samtidig, at der kan være grund til at gøre opmærksom på, at intentionen bag den nugældende ordning er, at den lægelige repræsentant så vidt muligt bør være speciallæge i psykiatri eller have indsigt i psykiatri med henblik på at kunne tilføre patientklagenævnet den fornødne psykiatriske sagkundskab ved klagesagsbehandlingen.

I stedet for at gennemføre ændringer i patientklagenævnenes sammensætning kunne det overvejes at styrke den psykiatriske sagkundskab gennem en konsulentordning, der f.eks. knyttes til nævnets sekretariat.

Justitsministeriet finder imidlertid ikke, at der bør stilles forslag om en sådan ordning. Efter Justitsministeriets opfattelse må patientklagenævnet som udgangspunkt tilvejebringe de fornødne psykiatriske oplysninger gennem den erklæring, som overlægen udfærdiger til brug for klagesagens behandling i nævnet, og ved efter omstændighederne at stille ud-

dybende spørgsmål til den behandlende læge, der møder i nævnet, jf. psykiatrilovens § 37, stk. 1, og afsnit 6.3. nedenfor. En sådan fremgangsmåde gør det muligt at behandle og afgøre sagerne hurtigt. Viser der sig herefter undtagelsesvis at være behov for yderligere sagkyndige oplysninger, må sådanne oplysninger normalt tilvejebringes ved, at nævnet indhenter en supplerende sagkyndig erklæring f.eks. fra Retslægerådet, som sagens parter kan få lejlighed til at kommentere, inden nævnet træffer afgørelse. Dette gælder også for så vidt angår behandlingen af sager om tvangssindlæggelse og tvangstilbageholdelse, som foreslås omfattet af patientklagenævnets kompetence.

6.3. Patientrådgiverens og overlægens deltagelse i patientklagenævnets møder og patientklagenævnets mødested

6.3.1. Gældende ret og psykiatrilovsundersøgelsen

Efter psykiatrilovens § 37, stk. 2, har patienten og patientrådgiveren ret til mundtligt at forelægge sagen for nævnet ved klage. I særlige tilfælde, hvor hensynet til patientens helbred eller til sagens behandling i nævnet afgørende taler herfor, kan nævnet bestemme, at patienten helt eller delvis skal være udelukket fra at deltage i forhandlingerne. Repræsentanten for sygehusmyndigheden, vedkommende overlæge og eventuelt andre involverede sundhedspersoner har også ret til mundtligt at forelægge sagen for nævnet, jf. § 10, stk. 1. 2. pkt., i bekendtgørelsen om forretningsorden for de psykiatriske patientklagenævn. Overlægen kan efter omstændighederne repræsentere sygehusmyndigheden, men sygehusmyndigheden har som part ret til at være selvstændigt repræsenteret f.eks. ved en af de ansatte i sygehusadministrationen.

Patientklagenævnets formand fastsætter stedet for nævnets møder, jf. § 9, stk. 1, i bekendtgørelsen om forretningsorden for de psykiatriske patientklagenævn. Der er mulighed for, at møderne foruden på statsamtet kan afholdes på den psykiatriske afdeling, hvor patienten er eller har været indlagt. Det kan ofte være praktisk for sagens parter, at mødet afholdes på afdelingen, og gøre det lettere for patienten at deltage.

Psykiatrilovsundersøgelsen viser, at patientklagenævnene har forskellig praksis med hensyn til, hvor møderne afholdes, og hvem der deltager i møderne, jf. bl.a. afsnit 3.7 ovenfor. Således fremgår det, at mange nævn undlader at benytte adgangen til at holde mødet på den psykiatriske afdeling, hvor patienten er indlagt, og at patientrådgiverne og overlægerne langt fra altid deltager i møderne. Det kan på den